Cumhuriyet
18 inci yıl sayı: 6083
İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290
Perşembe 17 Temmuz 1941

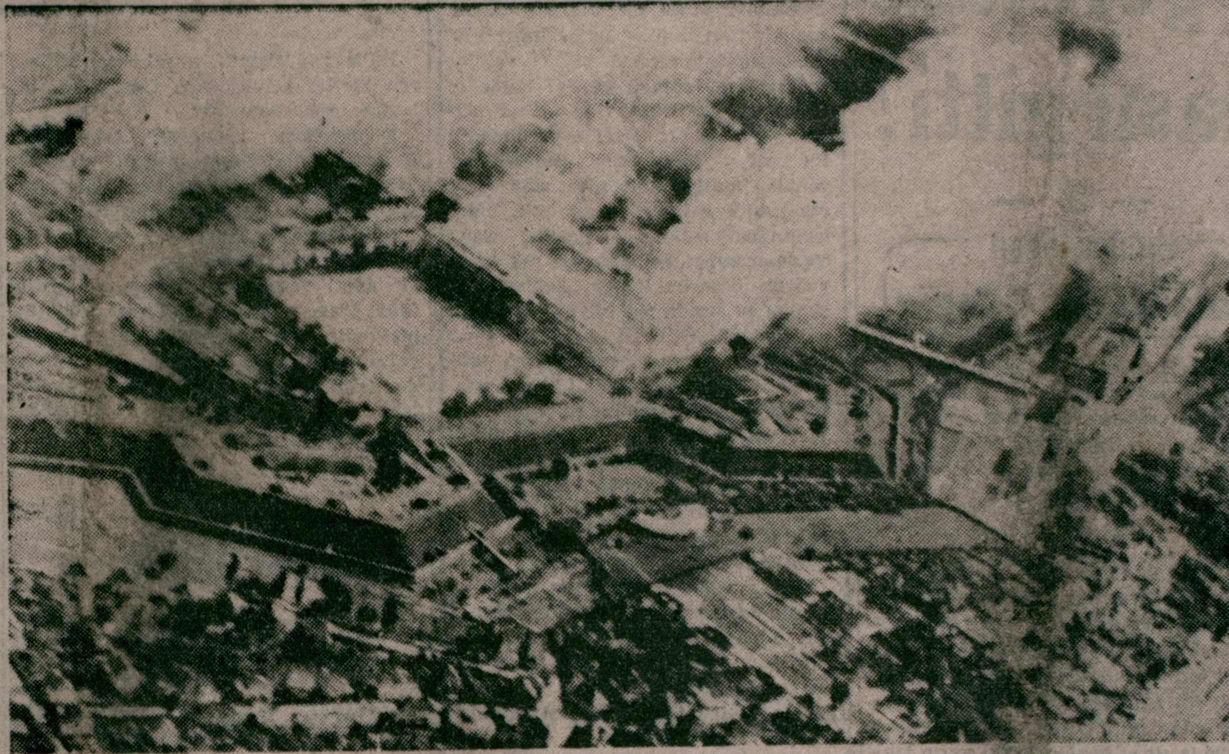
Rusyadaki mihver sefirleri ve kolonisi bu gün İstanbula geliyor

Almanyanın Moskova Büyük Elçisi von Schulenbourg Ankarada kaldı, bugün tayyare ile Almanyaya gidecek

Ankara 16 (a.a.) — Moskovada bulunmakta olan Alman, Macar, Rumen ve Slovak büyük ve orta elçilerile mümessilleri ve tebaasını getirmekte olan hususî tren bugün saat 16,30 da Ankaraya gelmiş ve 17,30 da İstanbula gitmek üzere hareket etmiştir. Misafirler istasyonda hükûmet adına Hariciye Vekâleti protokol şefi Salâhaddin Arbel ile Emniyet Direktörü Şinasi Tugay tarafından selâmlanmış ve Almanya Büyük Elçisile Macar, Rumen ve Bulgar elçileri ve şehrimizde bulunmakta olan Alman, Rumen ve Macar kolonisi tarafından karşılanmıştır. İstasyonda Türk matbuat mümessillerile şehrimizde bulunmakta olan bütün ecnebi matbuat mümessilleri hazır bulunmakta idiler.

Alman, Macar, Rumen ve Slovak siyasî mümessillerile tebaası hususî trenin Ankara garında bir saatlik tevakkufu esnasında şehrimizdeki vatandaşları tarafından izaz ve ikram edilmişlerdir.

(Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Bir müstahkem mevki, Alman hava kuvvetleri tarafından bombardıman ediliyor

Alman harb tebliği

Stalin hattı son tahkimatı da tamamen zaptedildi

Alman ordusu Leningrad'a ilerliyor

Rusların nevmidane mukabil hücumları kanlı zayiata mal oluyor ve Sovyet kıt'aları inhilâl ediyor

Berlin 16 (a.a.) — Alman başkumandanlığının tebliği:

Şarkta, harekât müsaid şekilde inkişaf etmektedir. Birçok yerlerde Sovyet kuvvetleri tarafından yapılan nevmidane mukabil hücumlar düşmana kanlı zayiat verdirilerek püskürtülmüştür.

Korkunc sahneler: Stalin kaleleri nasıl yıkıldı?

Berlin 16 (a.a.) — Vitebsk mıntakası-

(Arkası Sa. 5 sütun 4 te)

Suriye mütarekesi, onun da muvafakatile imzalanan ve Suriye - Lübnan kendi idaresine tevdi olunmak üzere bulunan, Hür Fransızların Şefi General de Gaulle

Suriye Hür Fransızlara devrediliyor

Vadedilen istiklâl bu çerçeve içinde tahakkuk edecek

Suriyede bulunan Alman ve İtalyanlar enterne ediliyor

Kahire 16 (a.a.) — Kahirede mütarekenin nihai şartlarile ayni zamanda neşredilen bir vesika bu husustaki müzakerelerin ne gibi esaslar dahilinde cereyan etmiş olduğunu göstermektedir.

Vesikada ezcümle şöyle deniliyor:

«Müttefiklerin Suriyede bu memleket

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Çok yerinde bir tekzib

Bu, Türkiye hududuna yakın Bulgar topraklarında tedafüî veya tecavüzî bir sürü askerî hareketler ve hazırlıklar yapılmakta olduğuna dair Moskovadan Tass ve Londradan Röyter ajanslarının neşretmiş oldukları bir haber için Bulgaristanın evvelki gün neşrettiği kat'î tekzibdir. Her iki kaynağın haberlerinde bahis mevzuu olan askerî hazırlıkların ve tahkimatın Alman mühendisleri tarafından idare edildiği ve maksadın galiba Boğazları işgal etmekten ibaret olacağı ilâve ediliyordu.

Havadis fevkalâde ehemmiyetli olmakla beraber inanılamaz bir mahiyeti de haiz bulunuyordu. Onun karşısında Türk efkârı herhangi derecesinde bir teheyyüce kapılmağa yer görmedi. Biz de onun Sofyadan ve Berlinden tekzib olunmasını beklemeği tercih eyledik.

Anlaşılan Berlin bu münasebetle bir tekzib neşrine bile lüzum görmiyerek bu vazifeyi Bulgaristana bıraktı. Bulgar Telgraf ajansının neşrettiği tebliğ bu vazifeyi tam ve kat'î olarak ifa etmiştir. Bu tekzibin samimiyet ve ciddiyetini anlamak için fevkalâde mühim hâdiseler neticesinde cenubu şarkî Avrupasının almış olduğu askerî ve siyasî manzarayı gözönünde bulundurmak kâfidir. Bulgaristan müstakil bir siyaset takib ederek kendi hesabına Türkiyeye taarruz etmeği hatta düşünemez. Her mülâhazadan evvel buna kendi kudreti yetmez. Almanya ise daha bir ay evvel Türkiye ile mutantan olduğu kadar ciddî bir ademi tecavüz ve dostluk misakı akdederek Balkanlardaki kuvvetlerini çekip gitmiştir. Kaldı ki Bulgaristan Türkiye ile samimî dostluk siyasetine ötedenberi fazla kıymet vermektedir. Nitekim son tekzib münasebetile Bulgar Telgraf ajansı iki memleket arasında imza ve ilân edilen deklârasyonu da pek haklı olarak hatırlatmaktadır.

Tass ve Röyter ajanslarının müşterek haberinde Bulgar topraklarındaki hazırlıklara yakın bir hedef gibi gösterilen Boğazlar meselesi Türk efkârını kuşkulandırmamıştır. Şu basit sebeblerden dolayı ki evvelâ Boğazların sahibleri olan Türkler vatanlarının her tarafını olduğu gibi bu kıymetli parçasını dahi nereden gelirse gelsin her tecavüze karşı müdafaaya hazır ve muktedir bulunuyorlar. Ondan sonra da şimdiki halde Boğazları tehdid edebilecek yakın bir tehlike olmadığına kat'iyetle kani bulunuyoruz.

Filhakika bu tehlike nereden gelebilir? İngiltere ile müttefikiz. Almanya ile de bir ademi tecavüz ve dostluk paktı akdetmiş bulunuyoruz. Şimal komşumuz Rusya bizim hakkımızda hiç bir fena niyet beslememiş olduğunu son zamanlarda teyid ve tekrar eyledi. Fazla olarak Almanya Balkanlar seferini Girid zaferile tetvic ettikten ve Akdenize karşı Adalar denizini en emin bir istihkâm haline soktuktan sonra Rusya ile muazzam bir savaşa tutuşmuş bulunmakta ve binnetice Sovyetler Cumhuriyeti dahi 2500 kilometrelik bir cephe üzerinde kendi hayat ve mematının dehşetli cidali içinde yüzmektedir. Büyük devletler Boğazlardan çok daha mühim ve hatta pek vahim maceralar elinde zebun bulunuyorlar. Böyle hengâmeler içinde Boğazlar meselesini kim ve nasıl düşünecek?

Ayrıca Avrupanın altını üstüne getiren ve dünyayı sarsmakta bulunan hâdiseler önünde Boğazların hakikî sahibleri ve ebedî bekçileri olan Türklerin elinde bulunuşu her tarafın menfaatine en uygun bir vaziyet teşkil ettiğine de dikkat etmek yerinde olur. Balkanlar seferini yapan Almanya Türkiyenin Boğazlardaki hakimiyetinde kendisi için kâfi emniyet görmüştür. Harb harici vaziyetile ve bu hususta en ileri itinalı millî ve müstakil hareketile Türkiyenin müttefik İngiltereye temin etmiş bulunduğu menfaat en görmez gözlerin bile teslim edeceği bir hakikattir. Dış siyasetimizde Rusyaya hiçbir zarar vermemek yolundaki samimiyetimizin kıymetini

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 3 sütun 6 da

İstifa eden Japon hükûmetinin Reisi Prens Konoye

JAPONYADA

Prens Konoye kabinesi istifa etti

Vaziyet fevkalâde nazik görülüyor

İmparator, millî duruma göre çok kuvvetli bir hükûmet kurmak niyetinde

Tokyo 16 (a.a.) Ofi: Domei ajansının bildirdiğine göre Konoye kabinesi istifa etmiştir.

Hochi Şinibun gazetesi kabinenin istifasından evvel yazdığı bir makalede diyordu ki:

(Arkası sahife 3 sütun 5 te

AMERİKA HARBE DOĞRU GİDİYOR

Berlinde de bu kanaat hasıl oldu

Bir Amerikan muhribi, Alman denizaltısına hücum etti

Şimalî İrlanda ve İskoçyada

Üsler tesisi fikri gittikçe kuvvet buluyor

Berlin 16 (a.a.) — Berlin siyasî mahfilleri, bugün (Aftonbladet İsveç) gazetesinin Nevyork muhabiri tarafından verilen, Ruzvelt'in Amerika Birleşik devletlerile Almanya arasında harb vaziyeti doğurmak niyetini bildiren haberin Alman matbuatı tarafından gayet ciddî olarak karşılandığını tebarüz ettirmektedirler.

Bu mahfillere göre bu haber, salâhiyettar mehafilin kanaatini yüzde yüz aksettirmektedir. Alman Hariciye Nezareti de bu haberin doğruluğuna inanıyor. Fakat Berlinde bu yüzden hiç bir endişe hissolunmamaktadır.

Alman Hariciyesi bugün matbuata şu sözleri söylemiştir:

«Vaziyet Çörçil, Ruzvelt ve Stalin arasındaki ahengi bir defa daha ispat etmiştir.»

Bir Amerikan muhribi bir Alman tahtelbahirine hücum etti

Nevyork 16 (a.a.) — «D. N. B.» Nevyork Times diyor ki:

Bahriye komisyonu reisi âyan azasından Waloh, bir mülâkat esnasında, Bahriye Nazırı Knox'un geçen cuma günü Bahriye komisyonunun gizli bir iç-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Sovyet harb tebliği

Vitebsk ve Novograd muharebeleri

Taarruz ve mukabil taarruzlar bütün şiddetile devam etmektedir

Porhov mıntakasında ağır zayiat veren düşman, garba doğru sürülmektedir

Stalin, Sovyetler İttihadı Millî Müdafaa Komiseri ve garb orduları Başkumandanı Mareşal Timoçenko ile konuşuyor

Moskova 16 (a.a.) — Bu sabah neşrolunan Sovyet tebliği:

15 temmuzda bütün gün Pskow - Porhov, Vitebsk ve Novograd - Volins istikametlerinde şiddetli muharebeler devam etmiştir.

Pskow - Porhov istikametinde dün sabah cereyan eden bir muharebede kıt'alarımız düşmanın motörlü ve zırhlı bir grupunu ihata ederek kısım kısım imha eylemişler ve bir çok tank, kamyon ve her türlü silâh iğtinam etmişlerdir. Düşman kıt'alarının geri kalanı garba doğru sürülmektedir.

Vitebsk mıntakasında bütün gün düşmanın motörlü ve zırhlı kuvvetlerine karşı anudane muharebeler olmuştur. Düşman şarka doğru ilerlemek için beyhude gayretler göstermiştir. Muha-

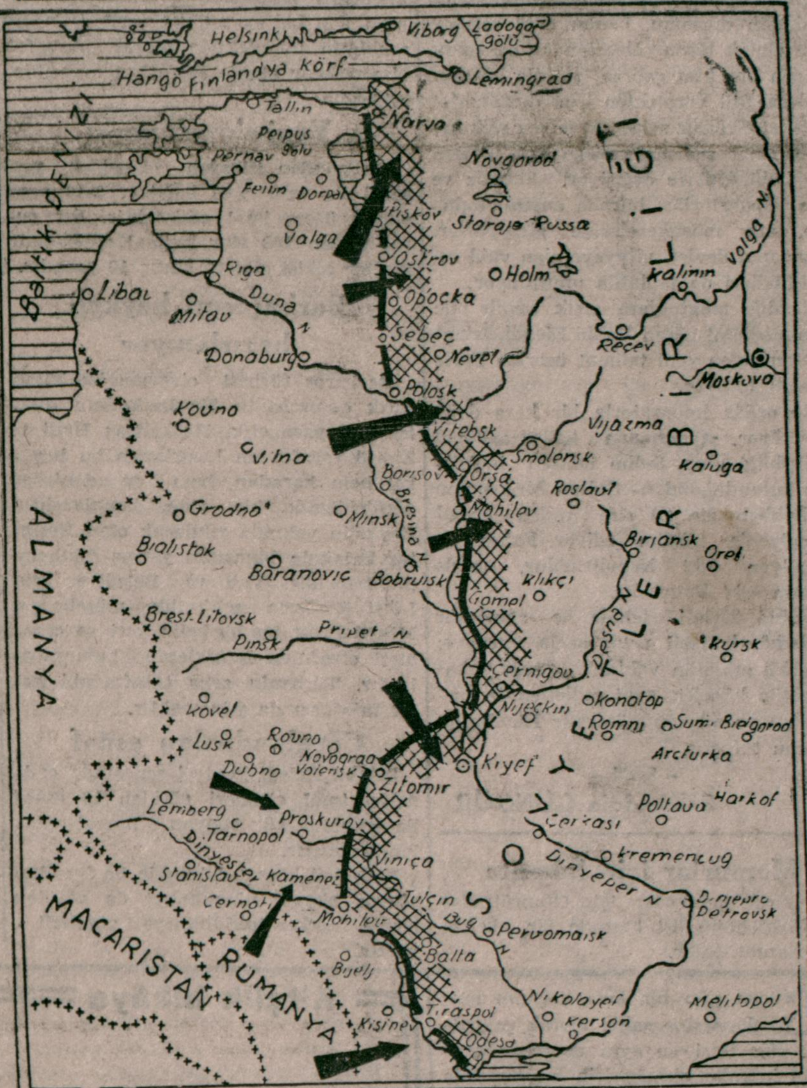
(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

Askerî vaziyet

Alman sevkulceyşi

Almanlar asıl kuvvetlerini cenubda değil, şimalde teksif ederek Sovyet ordularının merkezini delmeğe ve şimal cenahlarını çevirmeğe çalışıyorlar

Yazan: Emekli General **H. Emir Erkilet**

Şark cephesinde müteferrik haberlerin hulâsasına göre tahmin edilen harekât vaziyetini gösterir harita

Son Alman tebliğine göre doğuda harb hareketleri şimal ve merkez bölgelerinde Almanlar için müsaid olarak cereyan etmektedir. Peripet bataklığının cenubunda, Kiyef bölgesinde ise Alman piyade taarruzları şiddetli Sovyet tank ve piyade mukabil taarruzlarına uğramış bulunmaktadır. Alman piyade taarruzları ve hatta zırhlı teşekkülleri çok kuvvetli bir tank müdafaa topçusile teçhiz edilmiş oldukları için 50 - 70 tonluk yüzlerce Sovyet tankı tahrib olunarak bu hücumlar tardolunmuştur.

Görülüyor ki Almanlar, şimalde Piskof ve Peipus gölü doğularından Leningrada ve Vitebsk şarkında da Moskovaya doğru hamle hamle ilerlemekte fakat Novograd - Kiyef yolu üzerinde nispeten daha fazla müşkülâta uğramaktadırlar. Bununla beraber Almanlar, Leningradı almak sayesinde şimal, orta

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Merhum Ziya Gün merasimle gömülecek

Ölümü derin bir teessürle karşılanan büyük Profesörün cenazesi eller üzerinde taşınarak medfenine götürülecek

Tıb hayatımızda, uzun seneler verimli çalışmalarda bulunan kıymetli göz mütehassıslarımızdan Profesör Ziya Gün, evvelki gece saat 11,55 te, altı aydanberi tedavi edilmekte olduğu Cerrahpaşa hastanesinde, bütün ihtimamlara rağmen müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak hayata gözlerini kapamıştır. Memleketimize pek çok talebe yetiştiren Ziya Günün ölümü, meslekdaşları, talebeleri arasında ve ilim alemimizde teessür uyandırmıştır.

***

Merhumun hayatı

Merhum Profesör Ziya Gün 1290 da Tırnovada doğmuş ve 1293 Türk - Rus harbinde ailesile birlikte, üç yaşında iken İstanbula gelmiştir. İlk tahsilini İstanbulda ikmal ettikten sonra askerî idadiye girmiş ve sırasile askerî tıbbiyeye ayrılarak bu mektebden birincilikle çıkmıştır. Doktor arkadaşları arasında temayüz eden Ziya Gün hükûmetçe, ikmali tahsil etmek üzere, Almanyaya gönderilmiştir. Altı sene kadar göz hastalıkları seririyatında bir taraf-

(Arkası sahife 4 sütun 2 de)

Merhumun son resimlerinden

Türk sporuna yazılan yeni müessif hâdise

Ankara stadyomundaki dövüşün tahkikatına başlanıyor

Ankara 16 (Telefonla) — Türkiye futbol şampiyonluğu için Ankarada dün (evvelki gün) Beşiktaş takımile Genclerbirliği arasında yapılan maçta kavga çıktığını yazmıştık. Maçın hakemi bu husustaki raporunu hazırlamış ve ceza heyetine vermiştir. Heyet lâzımgelen tahkikata girişmiş bulunmaktadır. Ankarada ilk defa vukua gelen bu acayib «külhanbeylik» hâdisesinin mesulleri şiddetle cezalandırılacaktır.

Birkaç söz

Ziya Gün

Cemiyet, gündelik hayatımızda bin türlü yasaklarla hareketlerimizi çerçeveler. Bunların tazyikından kurtulmak için sarfedilen gayretler boşuna çıkmaya mahkûmdur. Ferd, kendini cemiyetten ayrı ve müstakil bir varlık bildikçe, o bağların sıkı baskısı altında ezilir, manen ve maddeten yamrı yumru olur, netice itibarile bütün ömrü ıztırab içinde geçer.

İçtimaî bağların tazyikını duymamak, ancak cemiyete âşık olmakla kabildir. O zaman ferdî hayatta bir mucize görülür: Cemiyetin sardığı bağlar çözülür, ferd bizzat kollarile mensub olduğu topluluğa sarılır. Angarya ortadan kalkar, yerine zevk ve heves gelir. Cemiyet aşkı öyle mukaddes bir kudrettir ki, yalnız ferdi yükseltmek, onu ideal bir şahsiyete kavuşturmakla kalmaz, ayni zamanda muhiti ve cemiyeti de olgunlaştırır.

Bütün ömürlerince cemiyet uğrunda çalışan, millete karşı duydukları aşkı hayatile ispat eden insanlar, bilhassa bu bakımdan büyük bir kıymet taşırlar. Evvelki gün hayata gözlerini kapayan kıymetli Profesör Ziya Gün işte bu nadir yaradılışta insanların güzel bir örneği idi. Onun Üniversiteye bıraktığı mühim servet, birçok Türk gencinin müsaid şartlar altında hayata hazırlanmasına, ileride yurdumuzda kendisi gibi müsbet kıymetlerin çoğalmasına şüphesiz yardım edecektir. Fakat bizi sevindirecek nokta, Üniversiteye bırakılan servetin miktarı değil, Ziya Günün hareketindeki asalet ve samimiyettir.

O, kalbinde cemiyet aşkı çarpan bir adamdı. Bu aşkın bizi de yükselttiğini bugün damarlarımızda duyuyoruz.

N.

Bir eski kitabı Karıştırırken

3 üncü Selimin sefiri Napolyon'u görmeğe nasıl gitti?

— 2 —

Hulâsa eden : Salâhaddin Güngör

Vahid efendi, «Sefarethanei Fransa» eserinde söze şöyle devam ediyor:

«— Leh hududunda 30 senedenberi, Osmanlı elçisi görülmüş olmadığına mebni, seyir tarikile yollarda tecemmü eden eşhas kalabalığile bertakrib hanei mezkûre varıldıkta Talleyrand'ın adamları nerdüban başlarından istikbal ve bizi alıp düveli saire elçileri ve Fransız cenerallerile malâmâl bir odaya ithal eylediler.»

Derken, karşıki salondan Talleyrand, güleryüzle dışarı çıkarak, odanın ortasına kadar geliyor ve «kanape tabir ettikleri tulânî bir sandalî iskemle üzerinde» Vahid Efendiye yer gösteriyor. İki taraf arasında «dostluğa lâyık ve muktezayı hale muvafık» sözler teati edildikten sonra Talleyrand şöyle diyor:

«— Françe imparatoru bu taraflara yani Leh hududuna Âli osman devleti için geldi ve sizin sefaretle memuriyetinizi haber alarak 200 bin askerle düşman üzerine gitti ve şimdiye değin hayli iş gördü. Devleti aliyye ile Fransa devletinin biribirine meyil ve muhabbetleri derecei kemalde olmakla sizinle bizim beynimizde dahi hüsnü ülfet ve hulûsu meveddet memulindeyim.»

Talleyrand, ertesi günü verdiği ziyafette de, hep böyle hulûs ve muhabbet teminatı vererek misafirini koltukluyor.

Vahid Efendi Varşovada, ilk günler hiç de eğlenemiyor. Herşeyden evvel şehri beğenmiyor. Sokaklarını müteaffin ve murdar buluyor.

Bununla beraber gitgide Varşova halkının ülfetinden memnun kalıyor. İçlerinde zarafet, nezaket ve hüsnüân eshabı bulunan Varşova kadınlarile aralarında müşaareler bile oluyor.

Kraşinski bahçesi eh.. şöyle böyle hoşuna gitmeğe başlıyor. Vahid Efendiyi baloya da götürüyorlar.

«Ekseriya balo namile kibar kavmi hanelerinde cemiyet edip o makule cemiyetlerde ricalile, nisvanile beraber çift çift raks ve ahenk etmek ve davetlilere bazan taam ziyafeti ve bazan da, yalnız kahve, dondurma ve çay verilmek âdetlerdendir.»

Gene böyle balo verildiği bir gece başına yeşil kordelâ sarmış bir kadına Vahid Efendinin gözü ilişiyor. Acem sefiri, Vahid Efendinin peşini bırakıyor mu ya... Adamcağızın önünde ardında dolaşıp duruyor. Mirza, o gece gene orada...

Efendinin Lehli kadına dikkatlice baktığını görünce başındaki yeşil kordelâdan kinaye:

— Bu avret Varşova emirlerinden olmak gerektir!

Diye bir söz ağzından kaçırıyor.

Sâdât sülâlesinden olan Esseyid Vahid Efendi, bu «emîr» sözile kendisine tariz edildiğini sanarak hiddet ediyor ve o hiddetle hemen taşı gediğine koyuyor:

— Buralarda emîrle Ermeniyi tefrik etseler imtiyaz için sarmıştır zannolunurdu. Amma fark ve temyiz yoktur.

Acem sefiri, bu cevabı alınca duçarı nedamet olarak Vahid Efendinin yanından uzaklaşıyor.

. . . .

Vahid Efendiyi bir gün Polonya dilinde adı «Ay» manasına geldiği anlaşılan bir güzel kızla tanıştırıyorlar. Osmanlı sefiri, artık deli divane... «Kamer» aşağı, «Kamer» yukarı... Hatta onun üzerine bir de kıt'a söylüyor:

«Râst geldim gece ağyar ile şakkı Kamere
Dedim ayâ nedir ol ârızın üstünde bere
Nâz ile hande idüb deedi o hurşidi cemal
Şehperi ruhulemindir ki dokundu Kamere»

Böyle aradan günler, haftalar geçiyor. Vahid Efendinin artık canı sıkılmağa başlamıştır. Çünkü, Talleyrand, ikide bir kendisine olmıyacak teklifler yapmakta, «Zâhirde askeri islâma imdad, hakikatte ise memaliki Osmaniyeye ilkayı fitne ve fesad kasdile Karadağ ve Sırb taraflarına ve İstanbul Boğazı caniblerine Fransız askeri sevkolunmak ve İngilterelû ile bozuşulmak hususlarında» Vahid Efendiyi kandırmağa çalışmaktadır.

Fakat Osmanlı sefiri, bu tekliflerin cevabını, vakit ve hale göre birer sebeb ve bahane bularak tehir ettirmeğe muvaffak oluyor.

Vahid Efendinin İmparator Napolyon'la mülâkatı, aradan aylar geçtikten sonra nihayet tahakkuk ediyor.

Tallcyrand, kendisini Lehistanda bir çok yerler dolaştırdıktan sonra, «Fenkenştayn» «nam kariyede» imparatorun nazil olduğu saraya sokuyor.

Vahid Efendinin «Fenkenştany» a muvasalatı, Danzig kalesinin zaptı gününe raslamaktadır.

Ertesi sabah divan tercümanı Juber «nam şahıs» gelip bir nefer tercümanile birlikte, onu imparatorun huzuruna iletiyor.

Vahid Efendi, salondan içeri girdiği zaman imparator ayaktadır. Şapkasını koltuğu altında tutmaktadır. Elinde bir değil, bir kaç enfiye kutusu vardır. (Napolyon enfiye tiryakisi idi, hatta bir muharebeyi enfiyesizlik yüzünden kaybetmesi meşhurdur.) Vahid Efendi, imparatoru nedense tanımamış gibi davranmağı tercih ediyor ve mülâkat esnasında «gûya imparator başka bir mahalde imiş de, bu yalnız duran adam kurenasından bir kimse olmak zannile riayeti lâzimeyi icraya» davranamıyor, Juber'in tercümanlığile arada kısa bir görüşme oluyor: Vahid Efendi namei hümayunu imparatora teslim ederken hal ve mevkie münasib bir kaç söz söylüyor. İmparator da, Vahid Efendinin memuriyetinden dolayı mahzuz olduğunu bildiriyor ve arada bir miktar «ratıb ve yabis» sözler teati edildikten sonra, Vahid Efendi dairesine dönüp İstanbula kurie ile göndereceği mektubları hazırlayor.

Vahid Efendinin çizdiği portreye göre, Napolyon Bonapart «orta boylu, çukur elâ gözlü, esmer renkli, kalın kaşlı, ağzı büyük bir şahıstır. Az yiyip az içer, az uyku uyur. «Cihangirlik hulyasile umuru mülkiye ve nizamı askeriyeye takayyüdden gayrı bir zevki olmamak gerektir.» ,

. . . .

Seyyid Vahid Efendinin zamanına göre diplomasinin inceliklerine vâkıf bir adam olduğu şununla da belli: İmparatorla mülâkatı, Danzig şehrinin Fransız askeri tarafından zaptı gününe raslamasını fırsat sayarak imparatora bir hulûskârlıkta bulunmağa karar veriyor ve hemen şu mücevher tarihi yazıp tehniye yollu Napolyon'a takdim ediyor:

Ben andâyım Hezarü heftü heşt sad sâli İsada
Daniskayı (Danzig) Büyük Nâpoliyon ahzetti âdadan
Ana tarih olur berceste bu mısraı garramızı
Daniska şehrini aldı Fransızlar Prusyadan

İmparator bu manzum tebrikten o kadar memnun oluyor ki, yanına bir general katıp Danzig kalesini seyir ve temaşa için kendisine ruhsat veriyor.

Vahid Efendi, Baltık sahilindeki tabyaları dolaştığı sırada, orada bulunanlardan biri soruyor:

— Cenabınız bu tarafta iken İngiliz donanması gelip muharebe olursa ne yaparsınız?..

Vahid Efendiye diplomatlığını göstermek için burada bir fırsat daha çıkıyor, diyor ki:

«— Devleti aliyye ile İngiltere devleti meyanında dostluktan gayrı bir muamele vukuundan haberdar olmadığım ecilden bana göre uzak durup muharebenizi seyretmekten başka bir şey yapmak iktıza etmezse de bulunduğum mahallin düşmanı, benim dahi düşmanım olmak lâzım geleceğinden hasımane tavırla her kim gelirse sizinle beraber toplara fitil vermekten geri durmam!»

Fakat, Fransız askeri Niyemen sahilindeki Tilsit şehrine vardığı gün işlerin rengi, birdenbire değişiyor. Fransız ve Rus imparatorları burada ansızın buluşup, sulh müzakerelerine girişiyorlar. Françanın devleti aliyyeye olan vaid ve, tuahhüdleri de tabiatile unutuluyor.

Yazdığı mektublara artık cevab bile verilmediğini gören Vahid Efendi, İstanbuldan gelen yeni talimat üzerine Paris yolunu tutuyor.

Ve orada imparatorla bir kere daha görüşüyor. -O zamana kadar saltanat değişikliği olup, Selim tahttan indirilmiş bulunduğundan- Sultan Mustafanın muhabbetname (!) sini yeden beyed Napolyon'a takdim ediyor. Fakat ne Napolyon eski Napolyon'dur, ne de Fransa eski Fransadır.

Vahid Efendi, içinde ne zamandır sakladığı kanaati artık açığa vuruyor: Elküfrü milletün vahide!.. (Aşağı yukarı bütün kâfirler, ayni millettendir manasına) ve meyus, müteessir İstanbulun yolunu tutuyor.

—SON—

Salâhaddin GÜNGÖR

Memurlar için lokanta

Gümrük memurları için Gümrük Baş Müdürlüğünün üst katında bir lokanta hazırlanmaktadır.

Doğru değil mi?

Tatilde gencleri çalıştırma meselesi

Bir müddet evvel başmuharririmiz tarafından tatilde lise ve yüksek mekteb talebelerini ziraat işlerinde ve diğer faydalı meşguliyetlerde çalıştırmak için bir teşkilât yapılması fikri ileriye sürülmüş ve bu fikir memleket gencliği arasında derin akisler uyandırmıştı. Bize gelen mektublar böyle bir hizmete vatan çocuklarının canla başla hazır olduklarını bildirmekte idi. O vakittenberi epey zaman geçtiği halde o teşebbüsü kuvveden fiile çıkarmak için yapılmış bir hareket görülmedi. Bu vaziyet karşısında genclerimiz yeniden matbaamıza müracaat ederek tatilde çalışma meselesinin halledilip edilmediğini sormaktadırlar. Tarlalarımızın ve diğer bir çok işlerimizin başarıcı kollar beklemekte olduğu şu sırada pek büyük himmete mütevakkıf olmıyan basit bir teşkilât vücude getirilerek mekteb talebelerinin vatana faydalı birer uzuv haline sokulmalarının ve genclerin bu teşkilât sayesinde ziraî ve iktısadî sahalarda çalışarak başıboş dolaşmaktan kurtarılmalarının faydası; uzun uzadıya tekrar teşrih ve izah edilmeğe muhtac olmıyan hakikatlerdendir.

Henüz vakit geçmemiştir. Önümüzde üç aya yakın bir müddet vardır. Binaenaleyh bu teşkilâtın kurulmasına bu günden başlanırsa da bu sene için değil, gelecek yıllar için de, ondan istifade temin edilmiş olur, diyoruz,

Doğru değil mi?

ŞEHİR İŞLERİ

Canavar düdüklerile yapılacak hava akını denemesi

Dün Ankarada yapıldığı üzere, yakında şehrimizde de canavar düdüğü öttürerek tayyareler tarafından bir deneme yapılacaktır. Son harbde muharibler bu nevi tayyarelerle halkın sinirlerini bozmağa uğraşmışlardı. Bu itibarla gayrimuharib memleketler, denemeler yaparak, hakikatte gürültüden ibaret olan bu çeşid hava akınları hakkında halkın bir fikir edinmesine çalışmaktadırlar.

Bozuk çıkan permanant makineleri

Belediye Makine şubesi permanant makineleri kullanan berberlerin imtihanlarını yaparken bu makinelerden mühim bir kısmının fennî olmadığı meydana çıkmıştır. Gerek bozuk makinelerin sahiblerine, gerekse muvaffak olamıyan berberlere noksanlarının ikmali için bir ay mühlet verilmiştir. Bu mühletin nihayetinde tekrar muvaffak olamıyanlar olursa san'attan menedileceklerdir.

Yeni ekmek narkı

Bu günden itibaren ekmekler yeni çeşni ile yani %60 buğday, %40 arpa olmak üzere imal edilecektir. Bir çuval undan 103 ekmek imal edilecektir. Fiatlar eskisi gibi 12 kuruş 10 paradır.

Barbarosun heykeli hazırlanıyor

Barbaros türbesi civarına bu büyük Türk denizcisinin bir heykelinin dikileceğini yazmıştık. Heykeltraş Hadi ve Zühtü tarafından hazırlanan bu heykel hem karadan, hem de denizden görülebilecek bir yere konulacaktır. Heykelin yakında yıkılacak olan Beşiktaş karakolu binasının yerine dikilmesi muhtemeldir. Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdarla şehircilik mütehassısı Mösyö Prost bu heykelin yeri ve cesameti etrafında tetkiklerde bulunmuşlardır. Türbenin arka tarafındaki kaşık fabrikası da yıkılacaktır.

Cezalandırılan esnaf

Dünkü Beledî kontrol esnasında caddeleri işgal ettikleri görülen 16 esnaf ile arkalıkla yük taşıyan 6 hamal cezalandırılmıştır.

Eminönü kazası dahilinde üç fırından alınan ekmek nümuneleri de görülen lüzum üzerine tahlilhaneye gönderilmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Halic vapurları

Dün sabahtan itibaren Devlet Denizyolları tarafından işletilmeğe başlandı

Halic vapurları dün sabahtan itibaren Devlet Denizyolları tarafından işletilmeğe başlanmıştır.

Denizyolları işletmesi Belediyenin Halic işletmesi memurlarını şimdilik ibka etmekle beraber Denizyollarının memurları da işe el koymuşlardır.

Dün Halic vapurlarının devrine aid muamele Belediye ve Denizyolları mümessilleri arasında devam etmiştir. Halic idaresinin elinde 11 vapur bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı halen çalışmamaktadır. Halicde, Kâğıdhane de dahil on üç iskele bulunmaktadır. İskelelerin vaziyeti pek de iyi değildir.

Denizyolları idaresi, iskelelerin tamiri ve seferleri tezyid için tetkiklere başlamıştır.

Halic vapurlarının bacalarına bu günden itibaren Denizyollarının forsu konulacaktır.

Vapurların işletilmesine aid yeni bir seyrüsefer tarifesi hazırlanmaktadır.

Halic vapurları işletme inhisarı vaktile bir Sultanzadeye verilmiş ve bu da inhisarı (Halic Dersaadet Vapurları İşletme İnhisarı) şirketine satmıştı. Bu şirket dört sene evvel Belediyeye hissesini veremiyerek Belediyeye 106,000 lira borçlanmış olduğundan Belediye borcun tahsili için şirketin vasıtalarına el koymuştu.

Adliye Vekilinin tetkikleri

Vekil yarın akşam İmralıya da giderek mahkûmların vaziyetini görecek

Adliye Vekili Hasan Safiyüddin Menemencioğlu; dün öğlene kadar İstanbul adliye dairesinde meşgul olmuştur. Vekil, bu sırada şimdiye kadar yaptığı tetkiklerin neticelerini tespit etmiştir.

Bundan sonra, tetkiklerine devamla Sultanahmeddeki tapu dairesine, Fatih adliyesine ve en sonra da Eyüb adliyesine gitmiştir. Buralarda memurların ve iş sahiblerinin karşılıklı vaziyetlerine yakın bir alâka göstererek, muhtelif işlere dair izahat almıştır. Mahkemelerde bazı davaları dinlemiştir.

Adliye Vekili, yarın akşam İmralı adasına gidip, orada çalıştırılan mahkûmların vaziyetini yakından görecektir.

MÜTEFERRİK

İnönü stadında inşaat vaziyeti

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarla şehircilik mütehassısı Prost dün Dolmabahçeye giderek İnönü stadının inşaatını gözden geçirmişlerdir. Stadın demire muhtac aksamı şimdilik inşa edilmemekle beraber pist kısmı tamamlanmaktadır. Diğer inşaata devam edilirken gelecek seneden itibaren burada müsabakaların yapılmasına müsaade edilecektir.

Diğer taraftan Beden Terbiyesi umum müdürlüğü Karagümrükte, Çukurbostanda yapılacak mahalli stadın inşaatını da ihaleye koymuştur.

Eminönü Malmüdürlüğü Divanyoluna nakletti

Sirkecide Evkafa aid Kilikyan hanında kira ile oturmakta olan Eminönü Malmüdürlüğü bütün teşkilâtile Divanyolunda (eski Şark Mahfeli olan) binaya nakletmiştir.

Eski binaya nazaran yeni binada bir canlılık ve intizam göze çarpmaktadır. Başta eski meslektaşımız Malmüdürü Salâhaddin ve mesaî arkadaşlarına muvaffakiyetler temenni ederiz.

Tramvaydan atlamak isterken

Kadıköyünde Bostancı plâjı yolunda oturan Necmeddin, tramvayla Bostancıya giderken, Çukurbostan civarında tramvaydan atlamak istemiş, fakat başı tramvay direğine çarparak yaralanmıştır.

Vapur seferleri

Karadeniz ve Ege denizinde postaların gündüzleri yapılmasına başlanıyor

Münakalât Vekâleti, Karadeniz postaları gibi Ege denizi ve Akdeniz Türk limanlarına yapılan şilep postalarının da gündüz yapılmasına karar vermiş ve derhal tatbikata geçilmiştir. Bu karardan yalnız Marmara postaları istisna edilmiştir.

Karadeniz postaları için hazırlanan programa göre ilk merhale Zonguldak, ikinci merhale Sinob limanıdır. Vapurlar geceleri limanlara girecek ve sabah erkenden yollarına devam edecektir. Bu suretle Karadeniz postaları iki gün uzamış olacaktır.

Akdeniz ve Ege denizi seferlerinde ilk merhale Çanakkaledir. Vapurlar Çanakkaleden sabahleyin erkenden çıkacaktır. İzmir postası ilk defa bu şekilde yapılmıştır. Bu posta ayni gün İzmirde bulunacaktır.

Şileplerin seferleri için geceleyecekleri limanlar kendilerine İstanbul Liman riyaseti tarafından bildirilecektir.

Ticaret Odası toplantısı

Dünkü içtimada muhtelif meseleler müzakere olundu

Ticaret Odası meclisi dün reis vekili Ahmed Kara'nın riyaseti altında toplanarak bazı meseleleri görüşmüştür.

Geçen celse zaptının okunmasından sonra müzakerat başladığı sırada Mehmed Antalya söz alarak Oda meclisi müzakerelerinin şekli üzerinde bazı mütalealar serdetti ve bilhassa ruznamede rakama müstenid hususatın azaya evvelden tevziini teklif etti. Bu teklif kabul ve buna uyarak borsa mizanının müzakeresi tehir olundu.

Bundan sonra nargile imal edenlere marpuççulara kıyasen yüzde 20, yangın söndürme cihazları satanların demir mamulât satanlara kıyasen yüzde 35 kazanc vergisine tâbi tutulması kabul olunmuştur.

Ateş - Güneş müessesesi (Sabık Kulüb) ün ne nispette kazanc vergisi vermesi lâzım geldiği hakkında İstanbul maliyesinin sorduğu suale bu müesseseden spor mahalli işletenlere kıyasen yüzde 20 kazanc vergisi alınması kabul olunmuştur.

Ticaret Borsasının yeni idare heyetine Oda namına Murad Furtun ve Kerim Attar'ın iştiraki kabul edildikten sonra acentelerin alabileceği kâr nispeti üzerinde adliyeden sorulan suale hazırlanan cevab kabul edilmiş ve içtima nihayet bulmuştur.

Satış yapmıyan oduncular cezalandırılacak

Oduna konulan nark üzerine bazı odun satıcılarının dükkânlarını kapadıkları ve nark fiatile satışın zarar ve ziyanlarına sebebiyet vereceğini ileri sürerek satış yapmak istemedikleri anlaşılması üzerine bu gibiler hakkında zabıt tutmak üzere dün muhtelif depolara Belediye müfettişleri gönderilmiştir. Bu gibiler mahkemeye verilecek ve cezalandırılacaktır.

100 ton çivi geliyor

Amerikaya ısmarlanan manifatura eşyası da yola çıktı

Yapılan tetkiklere göre şimdiye kadar muhtelif memleketlere sipariş yapılmış 1000 ton çivi memleketimize gelmek üzere yolda bulunmaktadır.

Diğer taraftan Almanyadan yeni yapılan protokallar mucibince memleketimize verilecek demir borularla madenî malzeme yola çıkarılmıştır.

Diğer taraftan Amerikaya sipariş olunan mühim miktarda manifaturanın da bir partisinin yola çıkarıldığı haber alınmıştır. Amerikadan, diğer memleketlere nazaran çok daha ucuz fiatlarla manifatura temin olunmuştur.

İKTISAD

İktısad Vekili gidiyor

Bir müddettenberi şehrimizde istirahat ve tedavide bulunan İktısad Vekili Hüsnü Çakır bu akşam Ankaraya dönecektir.

Teneke tevziatı başladı

Mıntaka Ticaret Müdürlüğü, Konserve fabrikaları ile gazoz imalâthanelerine dün teneke tevziatına başlamıştır.

Hükûmet fasulya mübayaa ediyor

Aldığımız malûmata göre, tüccarın elinde kalan ve yeni fiat konulmasından sonra bu fiatla tacirlere idare etmiyen fasulyaların hükûmetçe mübayaası takarrür etmiştir. Elinde bu şekilde malı olan tacirlerden nümuneler istenmiştir.

Evinin merdivenlerinden düşmüş

Fatihte Sarıgüzelde oturan Salih, evvelki geceyarısı fazlaca sarhoş bir halde dönerken evin bahçe kapısındaki merdivenlerden düşerek yaralanmış, tedavi altına alınmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Teferrüat deyip geçmiyelim !

Ekseriya «teferruat» diye ehemmiyet vermediğimiz küçük şeylerin ihmali, büyük işleri ya akamete uğratır, yahud da bunların istediğimiz gibi işlemesine mâni olur. En küçük şahsî ve ailevî çarklardan tutunuz da büyük ve karışık devlet makinesine kadar, her işte teferruatın rolü büyüktür. Bir çivinin eksikliği veya bir vidanın kırılması, muazzam bir makineyi nasıl durdurursa, teferruat diye üzerinde durmağa tenezzül etmediğimiz küçük işler de, büyük işlerimizi öylece sekteye uğratabilir. Büyük makineler gibi büyük işler de küçük kısımlardan ve teferruattan müteşekkildir. Teferruat, bir cismin cüzü ferdlerine benzer; bunlar bozulunca o cisim nasıl bozulursa teferruatı ihmal edilen mühim işler de, öylece bozuk düzen gider. İyi bir makinist, makinesinin kırak diye kırılmaması için itina ile onun bütün aksamına en büyük dikkat ve itinayı göstermeğe mecbur olduğu gibi, büyük işlerimizin başında bulunanlar da, teferruat denilen şeyleri asla ihmal etmemekle mükelleftirler. Misal getirmiyorum; çünkü hergün ferdî ve millî hayatımızda, teferruatın ihmali yüzünden vuku bulan aksaklıklar, bozukluklarla karşılaşıyoruz. Birçok ziyanlara uğrayoruz; gayretlerimizin, enerjilerimizin büyük kısmı, kırıkların tamirile heba oluyor; bazan ise kırılanları tamire de imkân bulamıyarak hayıflanıyor, üzülüyoruz. Elini vicdanına koyan herkes, bunu muteriftir.

Almanların hemen her işlerinde gösterdikleri muvaffakiyetin sırrı, teferruatı kat'iyyen ihmal etmemelerinde ve onun üzerinde ehemmiyetle, ısrarla durmalarındadır. Balkan harbinden evvel Türk ordusunda bulunan Alman muallimlerden Fayt Bey, kumandanı bulunduğu birinci mızraklı süvari alayında, atların tımarile dahi ehemmiyetle meşgul olurdu. Çünkü, nihayet bu süvari alayının canı hayvanlardı. Onların iyi bakılması bu alayı mükemmel ve verimli bir birlik haline getiriyordu. Tımar gibi teferruat saydığımız bir işin dahi en büyük itinaya mazhar olması sayesindedir ki o zaman birinci mızraklı süvari alayı Türk ordusunun en güzide ve en kudretli süvari alayı olmuştu.

Tahsilini Alman ordusunda ikmal etmiş olan merhum Mahmud Muhtar Paşa meşrutiyetin ilânı akibinde hassa ordusu kumandanı olmuştu. Kıt'aları teftiş ederken her erle ayrı ayrı meşgul olurdu. Bir birinci ferikin bu kadar teferruatla uğraşmasına şaşardım; fakat hassa ordusu, pek kısa zamanda mükemmel bir hale gelmişti. O vakit, bu kumandana hak vermiştim.

Şirketi Hayriyenin Hasköydeki küçük tamirhanesinde, iki yıl evveline gelinciye kadar, şimdi ismini unuttuğum bir Alman müdür vardı. Bir defa, bu atölyeyi beraberce gezmiştik. Onun depodaki boya kutularının sayısına varıncıya kadar her türlü teferruatla yakından alâkadar olmasını, ne yalan söyliyeyim biraz garib bulmuştum. Bu kadar teferruatla meşgul bir adam, nasıl iyi bir müdür ve mühendis olur, diye içime bir şüphe düşmüştü. Fakat Şirketi Hayriyenin mütevazı Hasköy tamirhanesinin, kısa bir zamanda, üç tane yeni vapur yapmak suretile bir fabrika, bir gemi tezgâhı haline geldiğini görünce, şüphem hayrete ve hayranlığa münkalib oldu., Bir müddet sonra, bu düşüncemi kendisine söylediğim zaman, tuhaf türkçesile, bana kısaca «Bütün büyük işler küçük parçalardan ibarettir» demişti.

1939 haziranında, Thetis ismindeki İngiliz denizaltı gemisi, bir tecrübe dalışında, 90 kişile battı ve mürettebatından başka güzide mühendislerle ustabaşılar da boğuldu. Sonradan bu feci kazanın burada tafsili uzun sürecek olan teferruattan ibaret ehemmiyetsiz bir hata yüzünden vukua geldiği meydana çıktı.

Teferruat diyip geçmiyelim ve hepimiz, her işte teferruata, lâyık olduğu ehemmiyeti verelim, bundan hiç zarar görmeyiz ve pişman olmayız.

Kalaylama kavgasından sonra bıçaklama

Şişlide Halebli Şükrü sokağı 8 numarada oturan Safa ile ayni sokakta oturan Mehmed arasında tencere kalaylamak yüzünden kavga çıkmıştır.

Safa, bir aralık tedarik ettiği ekmek bıçağı ile Mehmedi başından ve kolundan ağırca yaralamıştır.

Hâdiseyi müteakib Mehmed tedavi altına alınmış, Safa yakalanmıştır.

Nohud çuvalı altında kalarak yaralanan amele

Çubukluda Belediye köşkündeki levazım ambarında çalışan amele İbrahim, ambara erzak taşırken, ayağı kayarak düşmüş ve ağırca bir nohud çuvalı altında kalarak muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır.

İbrahim, kazayı müteakib Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Şahidlik

Geçen gün bir karı kocanın muhakemesine şahid olarak çağırıldım. Her ikisi de ayni derecede sevdiğim insanlar olduğu için hiç birisinin aleyhinde tek söz söylemeğe dilim varmadı. Ne zevc, ne de zevce vakıâ bana karşı alenî bir sitemde bulunmadılar ama, pek de memnun olmadılar. Yani demek isterim ki «şahidlik» güç şey... Tevekkeli eskiler: İşin yoksa şahid ol, paran çoksa kefil ol! dememişler.

Ben ki hukuktan çıkmış, uzun zaman avukat yanında çalışmış bir insanım. Hâkimin karşısında lâkırdımı şaşırıyorum. Allah ötekilerin yardımcısı olsun.

Bu hâdise, bana vaktile zavallı bir köylünün başından geçen acıklı bir macerayı hatırlattı. O zaman, henüz Ankara Hukuk mektebinde talebe idim. Ayni zamanda avukat Zahir Toksözün yazıhanesinde de daktiloluk ediyordum.

Bir gün üstad, gözlüğünü burnunun ucuna indirmiş, sol elinin zifirli parmaklarile sakalının kır tellerini karıştırarak dosyanın üzerine eğilmiş mühim bir katil davasına aid müdafaasını hazırlamakla meşguldü. Ben de makinede bir suret çıkarıyordum. Zahir Bey bir aralık kâğıd tomarının üstünden başını kaldırdı:

— Hadiye Hanım, dedi, galiba kapı vuruluyor!

Hemen yerimden fırladım. Makine durunca kapı tarafından kedi tırmalamasına benzer bir tıkırtının aksetmekte olduğunun farkına vardım. Gittim, açtım.

—Eşikte çömelmiş bir hayalet beni görünce korkarak ayağa kalktı ve geri çekildi. Bu, yırtık poturlu, kirden ve terden siyahlanmış mintanlı, yanık yüzlü bir köylü idi.

— Ne yapıyorsun burada?

— Hiç, bekliyorum.

— Kimi bekliyorsun?

— Abukat beyi görecektim de...

— Avukat bey köşede oturuyor... Gir içeriye...

Zahir Bey, gözlüğünü çıkarmış, dirseklerini masanın üzerine dayamış, yüzünü iki elinin arasına almış mükâlememizi dikkat ve hayretle dinliyordu. Köylü mütereddid adımlarla odanın ortasına kadar yürüyünce konuşma sırasının kendisine geldiğine hükmetti:

— Adın ne senin?.

— Mehmed... Mehmed Topuz... Daha doğrusu Topuzoğlu Mehmed...

— Hangi köydensin?

— Çubuğun Erenler köyünden..

— Peki, ne istiyorsun?

— Şey...

Bir makine hızile kuşağının arasından dörde katlanmış esmer renkli bir kâğıd çıkarıp uzattı.

— Ha... Seni şahidliğe çağırıyorlar... Bunun için avukata müracaat etmeğe ne lüzum var... Mahkemeye gider, ne biliyorsan söylersin..

— Ben bir şey bilmiyorum ki...

Son cümleyi söylerken öyle saf, biçare ve bedbaht tavır takınmıştı ki üstad sesinin ahengini yumuşatmak ve tatlılaştırmak mecburiyetinde kaldı:

— Yavrum, şimdiye kadar senin mahkemeye hiç bir işin düşmedi mi?

— Yoo... Biz, cahil fakat namuslu insanlarız abukat bey... Ben değil, yedi ceddim mahkeme yüzü görmemiştir.

— Peki, öyle ise... Sana bu işi nasıl yapacağını tarif edeyim, ama iyi dinle... Şu ileride adliye sarayı var... Kâğıdda yazılı günde ve saatte oraya gider, gördüğünü, işittiğini dilin döndüğü kadar anlatırsın...

— Ben bir şey görmedim ki abukat bey...

— Pekâlâ... Hiç bir şey görmedim, hiç bir şey bilmiyorum! dersin...

— Ama Allahın bildiğini kuldan neye saklıyayım abukat bey, köyün meydanlığında dövüşüyorlardı, görüp de şahid olmamak için gözlerimi kapadım...

— Hay Allah iyiliğini versin senin...

Üstad, kahkaha şekline girmeğe hazırlanan tebessümünün büyümesine mâni olarak bana ricakâr nazarlarla baktı:

— Kuzum Hadiye Hanım, dedi, delikanlının şahidliği önümüzdeki çarşamba günü saat onda galiba... Sen de bulunuver, sevabdır...

— Peki efendim...

Mehmed Topuz siyah kıvırcık bıyıklarının altından sırıttı. Uzun müddet devam eden ıstırablı bir sancıdan kurtulmuş gibi derinden nefes aldı:

— Allah ömürler versin abukat bey, dedi, kiminin parası, kiminin duası... Ama, geniş bir zamanımda bir çanak yağ mı olur, bir sepet yumurta mı olur, sana getirmek boynumun borcu olsun...

— Haydi canım, sen fakir adamsın... Öyle şeylere lüzum yok... Yalnız duan yetişir!.

***

Çarşamba günkü celse pek uzun sürmedi. İki tarafın hüviyetleri tespit olunduktan sonra davacı şikâyetini kısaca anlattı. Suçlu, yiğitin meşhur kalesi inkârın arkasına acemice saklandı ve Mehmed Topuz çağırıldı.

Hâkim her şahide sorulması mutad sualleri birbiri ardınca sıraladı. Mehmed Topuz titriyerek ve kekeliyerek cevablar verdi. Asıl hâdise mevzuu bahsolunca da:

— Ben bir şey görmedim...

Diyerek menfi rolünü maharetle oynamıya kalkıştı. Hâkim, kolunu sallayarak, gözlerini açarak sıkıştırmak istedi. Davacı:

— Efendim, burnumuzun dibinde idi görmemiş olur mu?

Diye ısrar etti. Müddeiumumî sinirli sinirli elindeki kurşun kalemini kürsünün üzerine vuruyor, dinleyicilerden bir kısmı yanlarındakilerin kulaklarına eğilip fısır fısır bir şeyler söylüyorlardı. Mehmed Topuzun ilk cümlesi gibi son lâkırdısı da:

— Ben bir şey görmedim!

Oldu. Nihayet hâkim:

Hiddetli hiddetli haykırdı:

— Pekâlâ... Haydi git!

Koridorda yanına yaklaştığım zaman yenile yüzünün terini siliyordu. Hâlâ korku ve heyecan içinde olduğu belli idi. Uzamış sakallarının arasından güç seçilen yanakları sapsarıydı:

— Ne ise, dedim, geçmiş olsun, kolayca atlattın...

Birden alnı buruştu, bakışları mahcublaştı. Başını sallayarak cevab verdi:

— Geçmiş olsun ama, bu iş geçmez, küçük hanım... Mahkemelere düşmenin, kapılı bacalı olmanın ceziresini göreceksin sittin sene çekeceğim...

— Mehmed, çok tuhaf adamsın... Şahid olmak ayıb bir şey mi, bu, zengin fakir, köylü şehirli herkesin başına gelebilir...

— Öyle deme küçük hanım... Bizim köyde onu anlamazlar, mahkemelik olmuşlara çok fena gözle bakarlar...

Teşekkür makamında elimi öptü. Ardları yenik pabuclarını sürükliye sürükliye Samanpazarına çıkan yola doğruldu.

***

İki, iki buçuk ay sonra erkenden yazıhanenin kapısı ayni tereddüdlü darbelerle vuruldu. Daha içeriye girmeden bu vakitsiz ziyaretçinin şahsiyetini keşfeder gibi olmuştuk. Üstadla birbirimize manalı manalı bakıştık. Evet hakikaten o idi: Mehmed Topuz...

Yüzü daha ziyade kararmış, omuzları çökmüştü. Zahir Bey eski bir dostu karşılar gibi gülerek:

— Ne o Mehmed, dedi, gene bir şahidlik işi çıktı galiba... Darılma ama sizin köyde de amma sık kavga oluyor...

— Hayır... Abukat bey... Yeni bir şahidlik değil... Eski şahidliğin belâsı... Onun ceziresini sittin sene çekeceğimi ben küçük hanıma söylemiştim zaten...

Yorgun ve perişan kenardaki iskemlenin üstüne birden çöküveren delikanlının hali o kadar acınacak vaziyette idi ki üstad birden masasının başından kalktı. Sürahiden bardağa biraz su boşaltarak köylüye uzattı.

Mehmed, bir iki yudum içtikten sonra sağ elinin tersile ağzını sildi:

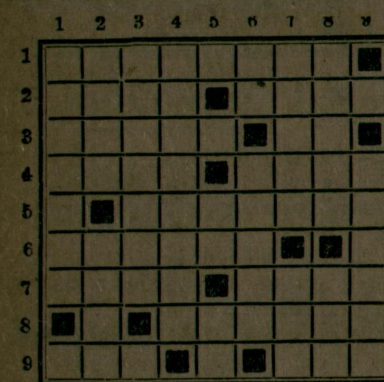
— Ah, kapılı bacalı olmanın felâketini ben size söylemiştim de inanmamıştınız... Başıma gelenleri sormayın! Asıl gürültü de «Köstebek» köyünden Şahin kızı Ayşeyi istediğim vakit koptu... Şahin ağa, nasılsa mahkemeye şahidlik için gittiğimi duymuş... İnadcı ihtiyar: «Ben kapılı olmuş adama kız vermem de vermem!» diye tutturdu. Ne yapalım, bahtımıza küsüp vazgeçtik... Geçenlerde bir iki arkadaş köy ihtiyar heyetinin seçimi yenileneceği sırada beni de âza yapmak istediler.. Vay efendim sen misin... Ne kadar kodaman, ağa varsa hepsi aleyhime yürüdüler... Ondan da mahrum kaldık. Şeytan diyor ki tası tarağı, ananı babanı topla... Başka bir tarafa göç et...

— Aman Mehmed, gâvura kızıp oruc yenir mi hiç... Seni çekemiyenlerin aleyhine iftira davası aç!

— İlâhi, küçük hanım, alay mı ediyorsun? Mahkeme kapısına bir defa düştüm ne hallere giriftar oldum. Bir dahası, düşman başından ırak!

Hâdiye İCLÂL

BULMACA

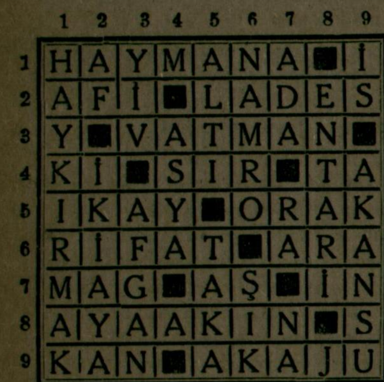
Soldan sağa:

1 — Bir kuş. 2 — Istırab veren, bir emir. 3 — Genişlik, bir edat. 4 — Kâb yapılan maddelerden, müstahkem mevki. 5 — Alış veriş ilmi. 6 — Teessür. 7 — İki kardeş karısının birbirlerine karşı olan vaziyetleri, kumaşlık iptidaî maddelerden. 8 — Küçük ev. 9 — Tenbih tâbiri, vazıh.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Vapurlarda bulunur. 2 — Bir yemiş, eski bir Türk devleti. 3 — Ortada bulunup âlet olma. 4 — Bir çeşid budalalık. 5 — Sıfat edatı, bir şeyin nihayet noktası. 6 — Sıfat edatı, bir erkek ismi. 7 — Bildiği bir şeyi bilmediğini iddia etmek, eski harblerden birinin ismi. 8 — Bir kadın ismi, oyun oynayan çocuklardan. 9 — Üzeri yazılı küçük kâğıd parçalarından.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	A	Y	M	A	N	A	■	İ
2	A	F	İ	■	L	A	D	E	S
3	Y	■	V	A	T	M	A	N	■
4	K	İ	■	S	I	R	■	T	A
5	I	K	A	Y	■	O	R	A	K
6	R	İ	F	A	T	■	A	R	A
7	M	A	G	■	A	Ş	■	İ	N
8	A	Y	A	A	K	I	N	■	S
9	K	A	N	■	A	K	A	J	U

SPOR

Yüzme teşvik müsabakaları

İstanbul Susporları Ajanlığı tarafından tertib edilen yüzme teşvik müsabakası önümüzdeki pazar günü Moda havuzunda yapılacaktır. Bu müsabakalar, 200 serbest, 100 sırtüstü, 200 kurbağalama, 400 serbest, Türk bayrak yarışı, tramplen atlamalar ve sutopu maçından ibarettir. Küçükler ve büyükler arasında iki kategori olarak yapılacak müsabakalarda derece alan yüzücülere ajanlık tarafından madalyalar verilecektir.

Bisiklet zafer koşusu

Muhtelif mıntakalara mensub sporcuların iştirak edeceği bisiklet zafer koşusu 30 ağustosta Ankarada başlayacaktır. Ankaradan hareket edecek bisikletçiler her şehrin kurtuluş bayramına iştirak etmek üzere Afyon, Uşak, Alaşehir, Manisa ve Menemene uğrayarak 9 eylûlde İzmire girecekler, ve Türk ordusunun şehre girdiği dakikada yarışı bitirmiş olacaklardır. Yedi merhaleden ibaret olan bu mukavemet yarışına on mıntakanın 40 sporcusu iştirak edecektir. Her uğranılan şehre ilk defa giren koşucuya o şehir namına bir hediye verilecek, birinciden, üçüncüye kadar derece alan koşuculara da ayrı ayrı hediye ve birinci ile ikinci gelene de ayrıca birer bisiklet hediye edilecektir.

İstanbul Borsası 16/7/941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	130,—
Cenevre	100	İsv. Frc	30,03
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Yokoha	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	31,005

ESHAM ve TAHVİLÂT

İkramiyeli %5 1938	19,55
T. C. Merkez Bankası	131,25

Kayıb aranıyor

Kasımpaşada Uzunyol Neva sokağında 20 numarada oturan on yedi yaşında Yusuf oğlu Seyfeddin Sergin kırk beş gündenberi kayıbdır. Bilenlerin insaniyet namına yukarıki adreste annesi Münevvere haber vermeleri rica olunmaktadır.

Avcıların nazarı dikkatine:

Kartalda av mıntakasında bulunan arazide avlanmak hakkı sahibleri tarafından Birliğimize verilmiş olduğundan hududu levhalarla tahdid edilmiş olan mıntakada Birliğimiz avlanma vesikasını hâmil bulunmıyanlar avlanamıyacaklarından bu mıntakada avlanmak istiyenlerin Birliğimizin avcılık ve atıcılık koluna müracaatle birer avlanma vesikası almaları ilân olunur.

Merhum Ziya Gün merasimle gömülecek

Ölümü derin bir teessürle karşılanan büyük Profesörün cenazesi eller üzerinde taşınarak medfenine götürülecek

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tan Alman profesörlerine muavinlik yaptığı gibi, diğer taraftan da Malburg Üniversitenin göz hastalıkları şubesinden diploma alarak vatanına avdet etmiştir.

İlk defa olarak yeni postane civarında Ferruh apartımanında hususî muayenehane açan merhum, hazakati ve hastalarına karşı gösterdiği şefkat sayesinde, az zamanda şöhret bulmuştur. Bu sırada yaptığı müteaddid göz ameliyatının iyi neticeleri, halk arasında ve bilhassa, Anadoludan gözleri rahatsız ve kapalı olarak gelen ve ameliyattan sonra iyileşerek dönen vatandaşların memleketlerinde yaptığı propagandalarla şöhreti bir kat daha artmış, bu suretle az zamanda en iyi Türk doktorları arasına girmeğe muvaffak olmuştur.

Bir taraftan hususî muayenehanesinde hastalarını bu yolda kabul ederken, resmî vazifesine de devamı kat'iyyen ihmal etmemiştir. En fena havalarda bile sıhhatinden fedakârlık ederek Haydarpaşada bulunan Tıb Fakültesindeki derslerine ve göz hastalıkları seririyatına devam etmiştir. Doktor Ziya Gün, o zamana kadar mevcud olmıyan Gülhane göz kliniği şubesini, profesörlüğü esnasında meydana getirmiştir. Profesör, göz hastalıklarına aid iki mühim eser telif etmiş, bunları Üniversitede göz hastalıkları ihtisası yapan gençlere hediye etmiştir.

Merhum son zamanlara kadar Tıb Fakültesinde göz hastalıkları profesörü olarak bulunmuş, sıhhî vaziyeti dolayısile bir kaç sene evvel tekaüdlüğünü istiyerek ayrılmıştır.

Merhumun büyük teberruu

Malûm olduğu veçhile, Profesör Ziya Gün iki ay evvel, bütün servet sahiblerine nümune olabilecek çok yüksek bir hamiyet göstermiş ve bir milyon liraya yakın servetinin bir kısmını yüksek ilim müessesemiz olan İstanbul Üniversitesi ile Darüşşafaka Lisesine bırakmıştı. Merhum, noter huzurunda tanzim ettiği senedde: Bilûmum nükud ve gayrimenkullerinin yüzde 75 ini tesis yaparak esasına ilişmemek ve yalnız menafiinden istifade edilmek şartile Üniversiteye ve Darüşşafakaya tahsis etmiş ve bu meyanda hayır işlerine ayrıca bir miktar hisse ayırmış bulunmaktadır. Yüzde 25 ini de rakabesi baki kalmak şartile, mirasçı olarak gösterdiği akrabasından 15 kişiye bırakmıştır.

Bundan başka merhum vefatından evvel, her sene tıbba ve başlıca göz hastalıklarına aid Optalmoloji cemiyeti tarafından tertib edilecek tez üzerinde, en iyi (travay) yaptığı Tıb Fakültesi tarafından tasvib edilecek bir eserin sahibine, Üniversiteye bıraktığı servetten, tesisi idare edecek heyetçe münasib görülecek miktarın (mükâfat) olarak verilmesi arzusunu izhar etmiştir.

Tesis idare heyeti: Üniversite Rektörünün reisliği altında Üniversite heyetinin seçeceği iki dekanla, yaşadıkları müddetçe Profesör doktor Muzaffer Güçhan ve Ziraat Bankası kontrolörlerinden ve merhumun yeğeni Salâhaddin Şakarcan ile Emniyet Sandığı müdüründen mürekkeb olacaktır. Bu heyet, ayni zamanda vasiyeti tenfiz memuru sıfat ve salâhiyetini de haizdir. Tesisin kasadarlığını Emniyet Sandığı ifa edecektir. Bu heyet, kanunî ahkâm dairesinde faaliyete geçecektir.

Merhumun emlâki

Doktor Ziya Günün gayrimenkulleri: Meserret oteli ile altındaki üç dükkân, Rasimpaşa hanının ve Gündoğdu mağazası üstündeki hanın yarıya yakın hisseleri ile Cağaloğlundaki evi ve Yerebatan Sağlıkyurdu karşısındaki apartımandan ibarettir. Hisse senedleri ile nakdinin bir kısmı Emniyet Sandığındaki kasada ve diğer bankalarda bulunmaktadır. Gerek gayrimenkullerinin ve gerekse nakdinin miktarı henüz kat'î olarak malûm değildir.

Namus ve iffetle çalışarak kazandığı serveti, kürsülerinde adını hürmetle andırdığı büyük ilim evine tahsis etmek suretile namını ebediyete bırakmağa muvaffak olan doktor Ziya Günün resmi, Üniversiteye büyük yardımda

Merhum Ziya Gün, Almanyada tahsilini ikmal ettiği sıralarda

bulunanların başına konacaktır. Ayrıca, heykeltıraş Kenan tarafından sağlığında başlanan büstünün tamamlanması için dün merhumun yüzünün mülaji alınmıştır. İki üç aya kadar ikmal edilecek bu büst Tıb Fakültesi göz kliniğine konacaktır.

Fenni Ertuğrulun merhuma dair hatıraları

Dün bir muharririmiz, merhumun akrabalarını ve yakın dostlarını ziyaret ederek Profesöre aid hatıralarını tespit etmiştir. Ziya Günü çocukluğundanberi tanıyan ve ona hocalık da yapan eski divanı muhasebat azalarından ve kıymetli ilim adamlarımızdan Fenni Ertuğrul derin bir teessür içinde şunları söylemiştir:

«— Ziyayı altmış senedenberi tanırım. Kendisi benim hem talebem, hem de hemşerimdir. Onun ölümüne yanıyorum. Gözümün önünden hayali bir türlü gitmiyor. O zeki ve çok uysal bir insandı. Nasıl unutabilirim?

İstanbula geldikleri zamandı. Bir gün annesi bana «Ziya çalışmıyor» diye şikâyet etti. Kendisini bana getirmesini söyledim. Ziya gelince: «Niçin okumuyorsun?» dedim. Cevab vermedi. O sırada rüşdiyeye devam ediyordu. Tecrübe etmek maksadile derslerinden bir kısım gösterdim ve hazırlamasını istedim. Bir hafta sonra dinlediğim zaman mükemmelen çalıştığını gördüm. Anladım ki, yüzünden esasen zeki olduğu anlaşılan bu çocukla uğraşılırsa istenildiği gibi yetişecektir. Bir sene muntazaman devam etti. Sene sonunda yapılan imtihanlarda mümeyyizler adeta şaşmışlar! Bu suretle sınıfında birinci geldi. Ziya artık okumanın zevkini almıştı. İdadiye devam ettiği sıralarda kendisine bir de çalışma programı yaptım. Az zamanda orada da temayüz etti. Mektebi birincilikle bitirdi. Tıbbiyede de ayni muvaffakiyeti gösterdi.

Ziyanın muvaffakiyeti bu kadarla bitmedi. Avrupa dönüşünde, dirayeti, çalışmaları ve hafıza kudretile meslekdaşları arasında haklı bir şöhret kazandı. Bu sayede Avrupa memleketlerinde toplanan müteaddid sıhhî kongrelere iştirak etti. Bu suretle Avrupadaki meslekdaşları tarafından da liyakati takdir edildi. Son zamanlara kadar gösterdiğim yoldan dönmedi. Ne desem onu yapardı. Ben bugün ihtiyar bir öksüzüm. Onun ölümüne nasıl yanmıyayım?»

Bayan Sıdıkanın sözleri

On senedenberi kendisine büyük bir ihtimamla bakan ve son nefesine kadar başından ayrılmıyan Bayan Sıdıka da şunları söylemiştir:

«— Bu uzun seneler içinde onun kimseyi kırdığına tesadüf etmedim. Söylediği sözlerden karşısındakinin incindiğini anlar anlamaz derhal gönlünü alırdı. Çok merhametli idi. Kimsenin ağladığını görmeğe tahammül edemezdi. Gözlerini hayata kapayıncaya kadar da bu huyunu terketmemiştir. Son günlerde ona en büyük zevk veren Üniversiteye yaptığı teberrudu. Kendisini görmeğe gelenlere hemen bunu sorar, daha cevab almadan «iyi yaptım tabiî, bundan daha iyi ne olabilir?» der ve sevincinden gözleri gülerdi.»

Yeğeni merhumu hürmetle anıyor

Merhumun yeğeni Ziraat Bankası kontrolörü Salâhaddin demiştir ki:

«— Dayım olduğu için söylemiyorum. O bizi olduğu kadar mensub olduğu ilim ailesini ve mesleğini çok severdi. Bu hissin neticesi olaraktır ki servetini Üniversiteye ve diğer hayır işlerine tahsis etmiştir. Dayımızın hatıralarına ve arzularına hürmetkârız.»

Cenaze merasimi

Bu büyük adamın cenazesi bugün saat 11,30 da Cerrahpaşa hastanesinden kaldırılacak, Beyazıd camiinde namazı kılındıktan sonra büyük merasimle talebenin elleri üzerinde Üniversiteye getirilecektir. Burada yapılacak merasimden sonra Eyübdeki aile mezarlığına defnedilecektir. Kendisine Allahtan rahmet diler, kederli ailesile, Türk irfan âlemine samimî taziyelerimizi sunarız.

Cumhuriyet Halk sütunu

Lâpsekide yarım kalan aydınlatma faaliyeti

Saib Tulpar imzasile:

«Burada vaktile büyük himmetlerle vücude getirilen elektrik tesisatı bir seneye yakın bir zamandanberi muattal durmaktadır. Bu faaliyetsizliğe bahane olarak masrafın fazlalığı ileri sürülüyor. Halbuki abonelerden temin edilecek varidatın sarfedilecek parayı karşılayabileceği yapılan hesablarla pek aşikâr bir surette meydana çıkmıştır. Yirmi bin liralık tesisatın boş yere heba olmaması için alâkadarların nazarı dikkatini celbetmenizi dilerim.»

Çalışkan talebeler için bir teklif

Maarif mensublarından ve İnhisarlar idaresi memurlarından Halid Büke imzasile:

«Mekteblerden diploma alan çalışkan ve iyi ahlâklı talebenin resimlerini iftihar levhaları arasında muayyen yerlere asılması usulünü ihya eden Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'e evlâdları böyle bir mazhariyete nail olmuş bütün ana ve babalar müteşekkirdir. Bu gibi gayretli vatan yavrularını bir kat daha teşvik için kız ve erkek talebenin memnuniyetle taşıyabilecekleri madalya şeklinde bir «İftihar nişanesi» de ihdas edilse evlâdlarımızın sây ve himmetleri artar zannediyorum. Sayın Maarif Vekilimizin gençlerimizin ve onların ailelerinin böyle bir ebedi hatıraya nail olmalarını da temin edeceğinden eminim.»

Mersinde Mes'udiye mahallesinde Nevzad Akdemir'e

Bulunduğunuz mahaldeki Hava Kurumu şubesi vasıtasile Ankaradaki Hava Kurumu merkezinden malûmat isteyiniz.

Erzincanlı mahkûmlardan H. K. ya

Anlattığınız vaziyette bulunmanız memleketinize dönmenize mâni değildir.

Kayıb aranıyor

Manisa, Turgudluda Lokmacıoğlu Şevki imzasile:

«Bundan otuz sene evvel İstanbul vapuru bandosunda basocu mülâzim iken Beşiktaşta vefat eden Kasabalı Hasanın çocuklarını veya torunlarını arıyorum. Tanıyanların lûtfen adresime bildirmeleri.»

Ankarada Hüsameddin Ata'ya

Bahsettiğiniz meselenin bu yıl temini kabil olamamıştır. Gelecek sene tetiline kadar halli imkânı bulunmazsa biz de ayrıca nazarı dikkati celbetmekten geri kalmayız.

Seyhan belediyesi yazı işleri başkâtibi Ziver Ataşa başkâtibi Ziver Aktana

Mektubunuz, alâkadar yüksek makama gönderilmiştir.

Kahve almıyanlara tevziat yapılıyor

Şimdiye kadar kahve almamış olanlara tevzi edilmek üzere dün kuru kahvecilere yeniden kahve verilmiştir. Bu defa kahve tevziatı öğütülmüş olarak yapılacaktır. Halbuki kahve tiryakileri çekirdek kahveye daha ziyade rağbet göstermektedirler. Bunların söylediklerine göre her tiryaki kahveyi kendi zevkine göre ya az kavrulmuş, yahud çok kavrulmuş olarak içmektedir. Sonra bunlar kahveyi tazeliğini muhafaza etmesi için azar azar kavurup çekmektedirler. Kahvenin öğütülmüş olarak satılması, karışık olduğu tarzında bir takım suizanlara da yol açmıştır.

Belediye kooperatifi de memurlara tevziata başlamıştır.

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

NAZARI DİKKATE

Karadenizde ve Akdenizde gece seyri yapılmaması hasebile Karadeniz, Bartın, İzmir sür'at ve Ayvalık yolu tarifeleri 17 temmuzdan itibaren muvakkaten tadil olunmuştur. Bu tadilâta göre:

1 — Karadeniz yolu postaları perşembe ve pazartesi günleri Galata rıhtımından saat 17,00 de kalkacaklardır. Haftada yalnız iki posta yapılacaktır.

2 — Bartın yolu postaları cumrtesi ve çarşamba günleri Sırkeci rıhtımından saat 18,00 de kalkacaklardır.

3 — İzmir sür'at postaları Galata rıhtımından pazar günleri saat 16,00 da ve perşembe günleri saat 13,00 te kalkacaklardır.

Pazar postası İstanbula cuma günü saat 9,00 da ve perşembe postası İstanbula pazartesi saat 12,00 de dönecektir.

4 — Ayvalık yolu postaları cumartesi ve çarşamba günleri Sirkeci rıhtımından saat 12,00 de kalkacaklardır.

5 — İstanbuldan perşembe günleri kalkmakta olan ilâve Çanakkale postası 24 temmuz perşembeden itibaren lâğvedilmiştir. (5920)

Maarif Matbaası Müdürlüğünden:

19/VII/1941 cumartesi günü saat 10 da Cağaloğlunda Yüksek Okullar Muhasebeciliğinde açık eksiltmesi yapılacağı ilân olunan hurufatın 22/VII/1941 salı günü saat 10 a tehir edildiğinden isteklilerin o gün saat ondan önce Komisyona başvurmaları ilân olunur. (5895)

Afyonkarahisar Belediye Riyasetinden:

İki aded arabalı emme basma tulumba teferrüatile malzemesi birlikte şartnamesi mucibince pazarlık suretile mubayaa olunacaktır.

Pazarlığı haftanın pazartesi, çarşamba ve cuma günleri Encümeni Belediyece yapılacaktır.

Bu iş için teklif mektubu da gönderilebilir.

Gerek pazarlık için ve gerekse teklif mektublarının 23/7/941 çarşamba günü saat 14 e kadar Encümene müracaat edilmesi veya teklif mektubu göndermeleri lâzımdır.

Mezkûr günden sonra gelecek veya müracaat edilecek hususat nazarı itibara alınmıyacaktır.

Bu iş için teminat teklif miktarının % 7,5 dur.

İsteklilerin bu husus için şartname istemeleri veya Belediye Muhasebesine müracaat etmeleri ilân olunur. (5714)

Gazianteb Belediyesinden:

Parke ve Bordür taşı alınacak

1 — Talib çıkmadığından şartnamesi tadil edilerek tekrar eksiltmeye konulan « 3000,000» parke ve « 2000 » metre tulündeki bordür taşının muhammen bedeli «24500» liraya çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme 5/8/941 salı günü saat 11 de Belediye salonunda kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — Şartname parasız olarak Belediye Fen Müdürlüğüne müracaatle alınabilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için 1837 lira 50 kuruş muvakkat teminat verilmesi ve Nafıa veya Belediye Fen Müdürlüğünden alınmış bu gibi işler yaptığına dair vesika gösterilmesi lâzımdır.

5 — İstekliler kanunî vesikalarla birlikte teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Belediye Encümen Reisliğine ilmühaber mukabili verecek, posta gecikmeleri kabul olunmıyacaktır. (5803)

İstanbul Mıntaka Liman Reisliğinden:

75 aded ahvali havaiye defteri pazarlıkla bastırılacaktır.

Teklif edilecek fiat üzerinden talibine ihale edileceğinden 19/7/941 cumartesi saat 11 de Satınalma Komisyonuna müracaatleri ilân olunur. (5898)

Türk Hava Kurumu İstanbul Şubesi Başkanlığından:

Motörlü bir reklâm makinesile bir sandık derununda hurda demir pazarlık suretile satılacaktır.

Cağaloğlundaki Türk Hava Kurumu Satış Komisyonuna 17 ve 18 temmuz 941 günlerinde müracaat edilmesi. (5919)

Emniyet Umum Müdürlüğünden:

Zabıta memurları için azı 6400, çoğu 6600 çift fotin 18/7/941 cuma günü saat 15 te kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bir çiftine 9 lira fiat tahmin edilen fotinlerin nümune ve şartnamesini görmek istiyenlerin umum müdürlük satınalma komisyonuna müracaatleri.

Münakasaya gireceklerin 4220 liralık muvakkat teminat makbuz veya banka mektubile ve 2490 sayılı kanunun 4 üncü maddesinde yazılı belgelerle birlikte teklif mektublarını münakasa günü saat 14 e kadar komisyona vermeleri. «3871» (5385)

İstanbul Asliye Dördüncü Ticaret Mahkemesinden:

40/184

Kayaklızade Rıza ve oğlu İsmailin talebile mahkemece satılmasına karar verilen takriben 3500 ton sun'i portland tipinde ve sonradan terkibine silisli mevad ilâvesile su işlerine elverişli hususi bir çimento haline getirilmiş Fransız çimentosunun 19/7/941 tarihine müsadif cumartesi günü saat 11 de çimentoların bulunduğu Topanede eski Ford otomobil fabrikası, halen Ford transit antrepolarında satışı icra edileceğinden talib olanların yukarıda yazılı gün ve saatte mezkûr Ford antreposunda hazır bulunmaları ilân olunur.

Bursa İkinci Sulh Hukuk Mahkemesinden:

941/729

Davacı İbrahim Aydınlıoğlunun Bursanın Ahmed Paşai Fenari mahallesinde Okul sokağında Paniska çıkmazında 23 No. lu evde boyacı Ali aleyhine ikame eylediği tahliye davasının yapılmakta olan muhakemesinde müddeaaleyh Ali namına gönderilen davetiye varakası mumaileyhin ikametgâhı meçhul olduğundan bahisle bilâ tebliğ iade olunmasile bittaleb ilânen tebliğat ifasına ve muhakemenin 11 eylûl 941 tarihine musadif perşembe günü saat 10 a talikına karar verilmekle mezkûr gün ve saatte müddeaaleyh Alinin Bursa İkinci Sulh Hukuk mahkemesine gelmediği ve bir vekil göndermediği ve mazeretinden mahkemeyi haberdar etmediği takdirde gıyaben muhakemeye devam olunacağı davetiye tebliği makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (5961)

RADYO

Bu günkü program

7,30 Program	18,30 Memleket pos
7,33 Müzik (Pl.)	18,40 Şarkılar
7,45 Haberler	19,00 Derdleşme
8,00 Müzik (Pl.)	19,15 Dans orkes.
8,30 Evin saati	19,30 Haberler
★	19,45 Müzik
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Saz eserleri	20,45 Fasıl heyeti
12,45 Haberler	21,00 Ziraat ta.
13,00 Türküler	21,10 Fasıl heyeti
13,15 Müzik (Pl.)	21,25 Konuşma
★	21,40 Müzik (Pl.)
18,00 Program	22,30 Haberler
18,03 Dans orkes.	22,45 Dans Mü.(Pl.)
	23,00 Kapanış.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Eminönü Yerli Askerlik Şubesinden:

1 — Eminönü Yerli Askerlik Şubesinde kayıdlı harb malûlü subay, erat ile şehid yetimlerinin 941 yılı tütün ikramiyelerine 17/7/941 tarihine musadif perşembe günü saat 9 dan 12 ye kadar her gün tevziat yapılacağından 4 aded vesikalık fotografla yedlerinde mevcud ikramiye cüzdanlarile birlikte askerlik şubesine müracaatleri.

2 — 941 yılı tütün bey'iye ikramiyesine müstahak olup da hariçte bulunan ve mazeretleri dolayısile şubeye gelemiyecek olanların tevkil ettirecekleri zat vasıtasile paralarının aldırılması ve bu müddeti muayyene zarfında paralarını almayanların paraları iade edileceği ilân olunur.

YENİ ESERLER

Şahmerdan

Genç neslin kıymetli hikâyecilerinden Saİd Faik'ın en güzel ve seçme 20 hikâyesini bir araya toplayan bu güzel eser Çığır Kitabevi tarafından neşredilmiştir. Fiatı 40 kuruştur. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Yücel

Yücel mecmuasının 77 nci sayısı bugün çıkmıştır. Bu sayıda Yakub Kadri ile mülâkat, Bizim Akdeniz, san'atın metafizik manası, Harem Dostoyevski, Atatürkün hayatına aid notlar, Hind dramı, Asri Karagöz, İliada tercümesi yazıları B. K. Çağların, Celâl Sılayın, Muzaffer Arabulun şiirleri ve müteaddid resim ve güzel sözler vardır. Bütün okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

Toplantıya davet

Kadıköy Halkevinden:

Lozan ve Montrö zaferlerinin tes'idi maksadile 24/7/941 tarihinde saat 21,30 da caz takımının iştirakile evimiz bahçesinde bir toplantı yapılacak ve bu mevzuda bir de konferans verilecektir. Herkes gelebilir.

Ölüm

Elektrik İdaresi Mebani dairesi memurlarından İbrahim Türkömer, Emlâk ve Eytam Bankası umum müdür muavini Kemal Türkömer ve Şişe Fabrikası memurlarından İrfan Türkömerin babaları Meşihat evrak müdürlüğünden mütekaid:

İSMAİL TÜRKÖMER

müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak vefat etmiştir.

17 temmuz perşembe günü öğle namazını müteakıb Beykoz camiinden kaldırılarak Gazi Yunus aile makberesine tevdi olunacaktır.

Köprüden vapur saat 11 dedir.

***

Mütekaid emekli mülkiye kaymakamı PETRAK SERVET PALACİ vefat etmiş olduğundan cenaze merasiminin 17 temmuz 1941 perşembe günü saat 10,30 da Taksim Ermeni Katolik Voskiperan kilisesinde icra olunacağı teessürle ilân olunur.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 99 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Masa, mühim bir misafirin geleceğini müjdeliyen bir tarzda gayet itinalı hazırlanmıştı. Kaz kızartmaları, dana sövüşleri, salamlar, halka halka kesilmiş lop yumurtalar, yeşil salataların üzerine dizilmiş kırmızı turplar, buz kovasına yerleştirilmiş şarab şişeleri cidden iştah açıyordu. Peter'in çok sevdiği kaz ciğeri ezmesi de unutulmamıştı.

Miett masayı bozmamak için bir kenara çekilmiş ve bir, iki lokma bir şey yiyerek midesini bastırmağa çalışıyordu. Yüzü solgun ve yorgun görünüyordu. Gözlerinin altına uykusuz ve düşüncelerle geçen bir gecenin gölgesi çökmüştü.

Sırtında siyaha yakın koyu kahve rengi bir rob vardı. Sigara yakmak üzere ayağa kalktı. Bu sırada Mili terliklerini sürüyerek içeri girdi. Miett'in henüz gitmeğe davranmadığını görünce merakla sordu:

— Tren kaçta geliyor?

— Onda...

Sonra Mili'nin kıyafetine bakınca sinirlendi. İhtiyar kadın üstündeki eski iş elbisesini çıkarmamış, saçlarını bile toplamamıştı. Miett biraz asabî bir tavırla söylendi:

— Bu halin nedir böyle Mili? Kendine biraz çeki düzen versene!

Mili'nin, kendisinin Peter'i bu kıyafette karşılayacak kadar düşüncesiz zannedilmesine canı sıkılmıştı. Hissiyatını gizlemiyen bir sesle cevab verdi:

— Biliyorum, küçük hanım. Bu kadar sene zarfında, uzak bir yoldan gelen evin beyini nasıl karşılamak icab edeceğini öğrenmişimdir, her halde...

Miett asabiyetle bu ihtiyar, emektar kadının kalbini daha fazla kırmamak için hemen yatak odasına geçti. Komodinin üstündeki saate baktı. Daha yedi buçuktu. Yani trenin gelmesine iki buçuk saat vardı.

Tekrar yemek salonuna döndü. Bir kanapeye oturdu. Peter'den ayrıldığı tarihin üzerinden yedi seneye yakın bir zaman geçmişti. Bu müddet zarfında hayatında ne mühim değişiklikler olmuştu. Peter'le kucaklaşacağı dakikanın gittikçe yaklaşmasına rağmen, garib bir hissin tesiri altında kavuşacaklarına bir türlü inanamıyordu. Bütün gayretile hafızasını işletiyor, Peter'in hayalini gözlerinin önünde canlandırmak istiyor, fakat bir türlü muvaffak olamıyordu. Düşünüyordu. Bu buluşma ne acı bir şey olacaktı. Ruhan birbirlerinden tamamile uzaklaşmış insanlar, biraz sonra kucaklaşıp öpüşeceklerdi. Yolda anlatacak bir söz bulamıyacaklar, eve gelince şüpheli nazarlarla birbirlerini süzeceklerdi. Hayır, Peter'in onun hakkında en küçük bir şüpheye bile kapılması doğru değildi. Senelerce devam eden esaretin ıstırablarile esasen kırılan hayatını büsbütün parçalamamak lâzımdı. Binaenaleyh ona şen görünmek, onu yıllardanberi hasretle, iştiyakla beklendiğine inandırmak lâzımdı. Bu belki bir komedi olacaktı. Fakat bu komedinin bir insanı kurtaracağı düşünüldüğü takdirde bunun oynanmasında hiç bir mahzur yoktu.

Acaba Peter'i nasıl bulacaktı? Bu, yedi senelik esaret hayatı onun şeklinde, kıyafetinde ne gibi değişiklikler yapmıştı? Gittiği zaman, henüz yirmi yedi yaşında zarif endamlı, yakışıklı bir delikanlı idi. Şimdi otuz dört yaşını geçmişti. Belki saçları dökülmüş, şişmanlamış, vücudünün biçimi bozulmuştu. Ya ahlâkı, âdetleri... Kimbilir yeni yeni ne huylar peyda etmişti?

Tekrar saate baktı. Dokuzu geçiyordu. Fırladı. Şapkasını giydi, pardesüsünü sırtına aldı. Telâşlı adımlarla merdivenleri indi. Sokağa çıkar çıkmaz ilk rastladığı faytona atladı. Yolda giderken düşünüyordu. Acaba evin bir köşesinde İvan'la seviştiklerini gösterecek küçük bir eşya parçası kalmamış mıydı? Kaç gündenberi kıyıyı bucağı aramış, bu aşk macerasını hatırlatabilecek en ehemmiyetsiz şeyleri bile yok etmişti. Fakat buna rağmen endişe ediyordu. Bir kitabda okumuştu. En usta caniler bile, zabıta için çok mühim ip ucu olacak izler bırakırlarmış... Bak şimdi de kendini kimlerle kıyas ediyordu? Yalnız İvan'ın kendisine hediye ettiği küçük bir altın tabakayla, gümüş oymalı zarif bir sigara ağızlığını feda edememişti. Bunlar için de birer kulb uydurmuştu. Tabakıyı babasının hediye ettiğini, ağızlığı da kendi parasile aldığını söyliyecekti. Fakat istasyona yaklaştıkça, altın tabakayla, ağızlığı meydanda bıraktığına üzülüyordu. Öyle hissediyordu ki, bunlar hakkında Peter'e izahat verirken, yalan söylediğini bilmekten mütevellid bir korkuyla sesi titriyecek, yüzü sararacaktı.

Saat ona çeyrek kala şark istasyonunda arabadan indi. İstasyonun bayraklarla donatılmış olduğunu görünce hayret etti. İç peronda bir ihtiram kıtasile, bir bando müfrezesi yer almıştı. Demek esirleri merasimle karşılayacaklardı. İç perona giren büyük kapının önünde polisler duruyordu. Bir komiser Miett'e yaklaşarak hüviyetini sordu. Çünkü bu perona esirlerin ailelerinden başka kimseyi bırakmıyorlardı.

Miett hüviyetini ispat ettikten sonra içeri girdi. Peronda silindir şapkası ve bonjurle, harb esirleri birliği reisi de vardı. Yanında iki general ve yüksek rütbeli bir kaç subay duruyordu. Miett biraz ilerleyince Madam Brezoviç'le küçük oğlunu gördü. Madam Brezoviç hemen koşarak Miett'i karşıladı:

— Bonjur Madam, dedi. Kocanızı mı bekliyorsunuz?

Miett bu kadıncağızla harb esirleri birliğine gidip gelirken tanışmıştı. Yavaş bir sesle cevab verdi:

(Arkası var)